

Q&A PPF naar het nieuwe pensioenstelsel

Contractvorm

1. Voor PPF is nu gekozen voor de solidaire premiereregeling, als ook de andere fondsen van APG kiezen voor deze contractvorm. Is er zicht op de statistieken van hoe er buiten APG voor de verschillende regelingen gekozen wordt?

Uitvraag van de DNB in maart van dit jaar liet zien dat het merendeel van de fondsen lijkt te kiezen voor de Solidaire Premiereregeling.

Bron: <https://www.dnb.nl/nieuws-voor-de-sector/toezicht-2023/transitienieuws-sectorbeelden-wtp-monitoringsvragenlijst/>

Transitiedatum

1. Waarom willen jullie zo graag als eerste fonds over? Waarom niet iets langer wachten?

Op dit moment is er sprake van een relatief hoge dekkingsgraad, wat gunstig is om in te varen in het nieuwe stelsel. Hoe langer de implementatiedatum naar achter wordt geschoven, hoe moeilijker het is in te schatten of invaren op een later moment gunstig is of niet. Zowel in het huidige als in het nieuwe stelsel is het aanvullende pensioen uiteindelijk afhankelijk van de ingelegde premie en het behaalde rendement. Daarmee is de exacte hoogte van het aanvullende pensioen per definitie onzeker. Maar zowel in het huidige als in het nieuwe stelsel zijn er knoppen om de pensioenen te stabiliseren. Daarbij kent het nieuwe stelsel ook een aantal voordelen. Zo hoeven er onder het nieuwe stelsel minder hoge buffers te worden aangehouden, waardoor het toekomstig rendement eerder bij de deelnemers terecht komt. Ook kunnen de buffers gericht worden ingezet.

2. Een van de redenen om per 1 januari 2025 over te gaan noemen jullie de huidige hoge dekkingsgraad. Is er een escape voor het moment dat de dekkingsgraad de komende 1,5 jaar onverhoopt onderuut gaat? Gaan we dan op een latere datum over naar het nieuwe stelsel?

Mocht de dekkingsgraad lager dan 105% zijn op het moment van transitie wordt de gehele situatie opnieuw bekeken. Dit onderhandelresultaat ziet alleen op de situatie dat de dekkingsgraad 105% of hoger is. Als de dekkingsgraad lager dreigt uit te komen, zullen sociale partners opnieuw om tafel gaan. Dat kan leiden tot aanvullende afspraken waarbij nog steeds per 1 januari 2025 wordt ingevaren of leiden tot uitstel. Uiterlijk 2028 moeten we echter over naar het nieuwe stelsel, niet overgaan is daarbij geen optie. Het pensioenfonds is zich bewust van het belang om per 1 januari 2025 over te gaan en onderzoekt of zij beleidsmaatregelen kan nemen om zich tegen een flinke daling van de dekkingsgraad te beschermen. Bij alle beleidskeuzes tot aan 1-1-2025 zal expliciet stilgestaan worden wat de risico's zijn voor de dekkingsgraad richting 1-1-2025.

Timing & Inspraak

1. Waarom vinden de bijeenkomst en de raadpleging tijdens de zomervakantie plaats en niet een paar weken later?

Om per 1 januari 2025 over te kunnen gaan naar het nieuwe stelsel dient er nu een akkoord door sociale partners te komen. Dit akkoord is namelijk de start van een heel proces met strakke deadlines waar verschillende stakeholders (o.a. PPF bestuur, VO, RvT, DNB, APG als uitvoerder) bij betrokken zijn. De medewerkersbijeenkomst en ledenraadpleging kunnen daarom niet verder in de tijd worden uitgesteld.

2. **Elke keer dat ik PPF APG bezoek, krijg ik een enquête of ik de website wel mooi genoeg vind. Kan dat ook niet voor dit belangrijke onderwerp georganiseerd worden?**

Bovenstaand resultaat is tot stand gekomen door bijna 2 jaar intensief overleg tussen sociale partners. Het zijn complexe thema's waar per thema inhoudelijke verdieping en uitgebreide discussie over heeft plaatsgevonden. De belangen van de werknemers zijn daarbij middels de vakbonden vertegenwoordigd, waarbij de ledenraadpleging nog gaat plaatsvinden eind augustus.

De nieuwe pensioenregeling

1. **Wat gaat er veranderen voor mij als werknemer na 1-1-2025?**

De grootste verandering voor jou als werknemer is dat er geen sprake meer is van vaste aanspraken, maar dat je vanuit je premiebetaling een persoonlijke pensioenvermogen opbouwt.

2. **Wat betekent de wijziging voor medewerkers die de AOW leeftijd inmiddels gepasseerd zijn?**

Afgesproken is dat alle bestaande pensioenafspraken en - rechten worden ingevaren in het vernieuwde stelsel. Dus ook voor de pensioengerechtigden treden er beperkte veranderingen op. Belangrijke verandering is dat toekomstig rendement eerder bij de gepensioneerden terechtkomt (omdat er minder hoge buffers nodig zijn), waardoor de kans op een verhoging van de ingegane pensioenen toeneemt. Bij een negatief rendement wordt de solidariteitsreserve ingezet om zoveel mogelijk te voorkomen dat ingegane pensioenen verlaagd hoeven te worden.

3. **Wat betekent de transitie over het nabestaandenpensioen? Blijven de opgebouwde rechten hetzelfde?**

De waarde van het opgebouwde partnerpensioen wordt in het persoonlijke pensioenvermogen gestort. Als je komt te overlijden wordt dit bedrag aangewend voor partnerpensioen voor je partner (eerbiedigende werking). De dekking voor het opgebouwde wezenpensioen wordt via een collectieve voorziening eerbiedigt. De risicodekking uit het huidige stelsel vervalt: daar komt een nieuwe regeling voor in de plaats.

4. **Hoe is het partnerpensioen geregeld in de nieuwe regeling. Hoeveel % is dit van het salaris?**

Het partnerpensioen is onder het nieuwe stelsel, net als in het huidige stelsel op risicobasis verzekerd. Het partnerpensioen is gelijk aan 30% van het laatst verdiende loon.

5. **De risicopreferentie ten aanzien van beleggingen is in 2022 uitgevraagd onder de deelnemers. Met welke frequentie wordt die uitvraag herhaald zodat de beleggingsmix blijft aansluiten bij de behoefte van de deelnemers?**

De WTP schrijft voor dat de risicohouding tenminste eens in de 5 jaar moet worden vastgesteld (dus inclusief impact op toedeelregels en beleggingsbeleid).

6. **Kan de risicohouding voor oudere deelnemers ervoor zorgen dat er een situatie ontstaat waardoor gepensioneerden niet meer geïndexeerd kunnen worden?**

Daar heeft het bestuur van PPF APG goed naar gekeken. Want enerzijds moet er voor worden gewaakt dat de pensioenen moeten worden verlaagd, maar anderzijds is het ook de ambitie koopkracht te behouden. Dus ook voor gepensioneerden wordt er risico genomen via een toedeling van

overrendement, alleen beperkter dan voor jongeren. Met de risico's die worden genomen verwacht PPF APG gemiddeld genomen een koopkrachtig pensioen. Omdat pensioenen echter meer gaan afhangen van financiële markten, kunnen situaties voordoen dat het pensioen (tijdelijk) niet meegroeit met inflatie. De risico's die resteren op een nominale verlaging van het pensioen worden opgevangen door de solidariteitsreserve, voor zover toereikend.

7. Wat is het kostenvoordeel waar over gesproken wordt?

Het betreft hier in ieder geval een Btw-voordeel. Onderdeel van het nieuwe pensioenakkoord is dat er geen BTW betaald hoeft te worden over bepaalde delen van de uitvoering. Mogelijk dat er ook voordelen ontstaan doordat er meer standaardisatie mogelijk wordt.

Transitie & compensatie

- 1. Kan er al iets gezegd worden over de procentuele omvang van de solidariteitsreserve? Ik begrijp dat dit door de wetgever is gemaximeerd op 15% indien deze overwaarde tenminste aanwezig is. Dat is een flinke hap uit de pensioenpot. Volgt PPF dit maximum of hanteren wij een ander percentage? Bijvoorbeeld tussen de 5 en 10% i.p.v. 15%.**

De exacte toekenning is uiteindelijk afhankelijk van de dekkingsgraad en de rentestand op het moment van de transitie, maar in ieder scenario zal een deel van het vermogen aan de wettelijke – en solidariteitsreserve worden toebedeeld. Het is echter geen doel op zich om het volledige vermogen toe de delen aan de solidariteitsreserve, er wordt gestart met 2% en dit neemt toe naarmate de dekkingsgraad toeneemt (ca 5% bij een dekkingsgraad van 120%). Hoe hoger de dekkingsgraad, hoe meer er verdeeld kan worden over de verschillende transitiedoelen, waarbij ten minste gelijke uitkeringen en ten minste gelijk te verwachten pensioen hoog geprioriteerd zijn. Bij een hogere dekkingsgraad zal dus niet de gehele buffer worden toebedeeld aan de solidariteitsreserve, maar evenwichtig worden verdeeld over de verschillende transitiedoelen die door sociale partners zijn vastgesteld.

- 2. Wat is de context achter de zinsnede "Sociale partners zijn het eens dat de overstap pas mogelijk is bij een dekkingsgraad van 105%. Als de dekkingsgraad op het moment dat we overstappen lager is dan 105% zal het besluit om per 1 januari 2025 over te stappen opnieuw overwogen worden." Wordt dan later ingevaren of mogelijk niet? Welke dekkingsgraad wordt bedoeld, de beleidsdekkingsgraad of de actuele dekkingsgraad?**

De actuele dekkingsgraad wordt hier bedoeld, dit is immers het daadwerkelijke vermogen dat beschikbaar is op het moment van de transitie. Mocht de dekkingsgraad lager dan 105% zijn op het moment van transitie wordt de gehele situatie opnieuw bekeken. Dit onderhandelresultaat ziet alleen op de situatie dat de dekkingsgraad 105% of hoger is. Als de dekkingsgraad lager dreigt uit te komen, zullen sociale partners opnieuw om tafel gaan. Dat kan leiden tot aanvullende afspraken waarbij nog steeds per 1 januari 2025 wordt ingevaren of leiden tot uitstel. Uiterlijk 2028 moeten we echter over naar het nieuwe stelsel, niet overgaan is daarbij geen optie. Het pensioenfonds is zich bewust van het belang om per 1 januari 2025 over te gaan en onderzoekt of zij beleidsmaatregelen kan nemen om zich tegen een flinke daling van de dekkingsgraad te beschermen. Bij alle beleidskeuzes tot aan 1-1-2025 zal expliciet stilgestaan worden wat de risico's zijn voor de dekkingsgraad richting 1-1-2025.

- 3. Hoe wordt de solidariteitsreserve gevuld? Uit premie of uit overrendement?**

Het fondsbestuur heeft besloten de solidariteitsreserve structureel te vullen uit overrendement. De solidariteitsreserve is zo vormgegeven dat alle generaties hieraan meebetalen en dat alle generaties

hiervan profiteren. Daarnaast hebben sociale partners besloten de solidariteitsreserve als een van de transitiedoelen op te nemen, zodat deze ook in enige mate zal worden gevuld bij de transitie.

4. Als ik het goed begrijp bestaat er de kans dat er geen ruimte is voor compensatie voor het afschaffen van de doorsnee systematiek. De deelnemers die dit raakt worden dan gewoon benadeeld?

Sociale partners hebben afgesproken om vanaf een dekkinggraad van 105% over te gaan naar het nieuwe stelsel. Vanaf 105% dekkinggraad is er vanuit APG een compensatie voorzien voor medewerkers die in de minst gunstigste leeftijdscohorten vallen om invaren evenwichtig te maken. Vanaf een dekkinggraad van 110% is er voldoende vermogen om zonder extra compensatie vanuit de werkgever over te gaan. In beide gevallen, en alle dekkinggraden ertussen is er dus sprake van compensatie voor afschaffen doorsneesystematiek.

5. Vanaf welke leeftijden is te verwachten dat er sprake is van een doorsneesystematiek probleem?

Compensatie voor afschaffen doorsneesystematiek vindt plaats vanaf een leeftijd van 30 jaar. En die is het grootst voor de leeftijdsgroepen in de leeftijden van 45-55 jaar oud. We kijken per geboortjaar naar compensatie op basis van een vergelijking tussen de huidige en de toekomstige situatie (waarbij de toekomstige situatie uitgaat van afschaffen doorsneesystematiek en invaren in het nieuwe stelsel). Als de dekkinggraad hoger is dan 110%, dan vindt compensatie plaats op basis leeftijdjaar, conform wet- en regelgeving (o.a. salderen met verbeteringen als gevolg van het invaren). Als sprake is van een dekkinggraad tussen 105% en 110%, dan vindt compensatie ook gedeeltelijk plaats in de arbeidsvoorwaardelijke sfeer.

6. Hoe zijn de leeftijdscohorten verdeeld? Per 5 jaar of per leeftijdjaar?

Per leeftijdjaar voor compensatie doorsneesystematiek. T.a.v. financiële opzet zijn de leeftijdscohorten in principe per 5 jaar, met uitzondering van het eerste en laatste leeftijdscohort (daar zijn grotere cohorten gekozen).

7. Hoe zit het met de medewerkers onder de 30 jaar? Die hebben immers ook teveel premie ingelegd in vergelijking met de actuariële waarde van het pensioen. Hoe wordt daarmee om gegaan?

Als je alleen kijkt naar het afschaffen van de doorsneesystematiek (enkele transitie) zie je dat de generaties onder de 30 jaar meer voordeel ervaren dan nadeel. Er is voor deze leeftijdsjaren geen sprake van een nadeel van de afschaffing van de doorsneesystematiek dat gecompenseerd moet worden. De wet schrijft voor dat je een eventueel nadeel ten aanzien van het afschaffen van de doorsneesystematiek moet beoordelen in een bredere context waarbij ook rekening wordt gehouden met de andere effecten van het nieuwe stelsel, inclusief het invaren. Daar is in dit geval dus geen sprake van.

8. Hoe zit het met de medewerkers boven de 55 jaar? Worden die nergens voor gecompenseerd?

Op basis van de doorrekening van de gehele transitie, zien we dat alle leeftijdscohorten erop vooruitgaan. Het cohort medewerkers boven 55 jaar profiteert van andere wijzigingen bij de transitie. Om de transitie voor alle cohorten evenwichtig te houden, worden sommige cohorten gecompenseerd voor het afschaffen van de doorsneesystematiek. De totale transitie wordt hiermee evenwichtig: alle groepen gaan er in ongeveer dezelfde mate op vooruit.

9. Hoe gaat de verdeling van het rendement plaatsvinden over de verschillende leeftijdscohorten na invaren?

Het pensioenfonds heeft een risicopreferentie onderzoek gedaan bij de deelnemers van PPF APG. Daarin is gevraagd welke risico's deelnemers willen lopen. Op basis van dat risicopreferentieonderzoek, wetenschappelijke inzichten en kenmerken van deelnemers (bijvoorbeeld inkomensniveau, risicodraagkracht) heeft het bestuur van PPF APG een risicohouding per leeftijd vastgesteld. Deze risicohouding is uiteindelijk bepalend voor hoeveel risico er genomen wordt per leeftijdscategorie. Dit is vertaald in toedeelregels voor het overrendement en het beschermingsrendement. Via de toedeelregels wordt ervoor gezorgd dat voor de mensen die dichtbij hun pensioen komen de risico's en rendementen afnemen om ervoor te zorgen dat zij een stabiele uitkering kunnen verwachten.

10. De evenwichtige verdeling hangt af van de dekkingsgraad en de situatie op de financiële markt. Wordt er gekeken naar verschillende scenario's of van de huidige situatie alleen?

In het transitieplan wordt voor verschillende dekkingsgraden en rentes aangegeven hoe het vermogen wordt ingezet ten aanzien van de transitiedoelen en prioritering daarvan. Bij verschillende dekkingsgraden wordt het vermogen anders verdeeld. De evenwichtige belangafweging wordt gedaan per afzonderlijke financiële situatie.

11. Wanneer wordt de dekkingsgraad bepaald voor het invaren?

Het vierde kwartaal van 2024. Tot die tijd zal de dekkingsgraad gemonitord worden door het bestuur van PPF en sociale partners.

12. Bij een dekkingsgraad van 120% lijken alle doelen redelijk behaald worden. Klopt dat?

Bij 120% kan inderdaad een groot deel van de 7 gestelde transitiedoelen gerealiseerd worden. Maar het gaat hierbij in een aantal gevallen wel om het gedeeltelijk behalen van die doelen; niet alle doelen worden dan volledig behaald. Het gaat bijvoorbeeld maar om het beperkt vullen van de solidariteitsreserve en het beperkt inhalen van de gemiste indexatie. In het huidige stelsel is (deels) inhalen van gemiste indexatie overigens pas mogelijk bij veel hogere dekkingsgraden.

13. Er staan 7 transitiedoelen geprioriteerd. Transitiedoel 2 gaat het over 'Ten minste een gelijk verwacht pensioen' en transitiedoel 3 gaat over de 'Compensatie afschaffing doorsnee systematiek'. Als aan doel 2 voldaan wordt, zou je zeggen dat doel 3 niet meer nodig is, want er is geen nadeel meer door afschaffing van de doorsnee systematiek?

De afschaffing van de doorsneesystematiek maakt dat er verschillen ontstaan per leeftijdscohort. Deze verschillen kun je verkleinen door bepaalde leeftijdsgroepen te compenseren. Met doel 2 streven we ernaar dat de verwachte pensioenen ten minste gelijk blijven voor iedereen (iedereen krijgt minstens wat hij nu ook zou krijgen). Met punt 3 streven we ook naar niet al te grote verschillen tussen verschillende leeftijdscohorten. Hierdoor wordt het geheel evenwichtiger.

14. Hoeveel er gecompenseerd wordt is afhankelijk van de dekkingsgraad. Met de huidige dekkingsgraad wordt er dus niet volledig gecompenseerd en als de dekkingsgraad lager wordt, kan er nog minder gecompenseerd worden. Is dat wel te rechtvaardigen naar de mensen die dit raakt?

Er wordt gekeken naar de dubbele transitie. Dus enerzijds naar de voor- en nadelen die ontstaan door de afschaffing doorsneesystematiek (enkele transitie) en anderzijds door naar de voor- en nadelen te kijken van de nieuwe manier van pensioen opbouwen (persoonlijk pensioenvermogen). De berekeningen laten

zien dat het complete beeld positief is en de te verwachten pensioenuitkeringen erop vooruitgaan. Deze combinatie maakt dan ook dat een volledige compensatie van de doorsneesystematiek niet noodzakelijk is voor een evenwichtige transitie. Tevens is volledige compensatie niet mogelijk bij de huidige dekkingsgraad gegeven de transitiedoelen die door de sociale partners zijn gesteld en de wettelijk verplichte doelen (zoals de operationele reserve). Toch wordt de compensatie doorsneesystematiek wel als dermate belangrijk ervaren voor het draagvlak van de transitie dat (gedeeltelijke) invulling van dit doel hoge prioriteit heeft. Uiteindelijk zitten er wel verschillen tussen de leeftijdscohorten, maar het doel is om de transitie zo in te vullen dat alle deelnemers erop vooruitgaan.